

Γ' ΤΑΞΗ ΓΕΝ. ΛΥΚΕΙΟΥ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ

ΛΑΤΙΝΙΚΑ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Α. ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Σε τέτοιο σημείο έχει οδηγηθεί η κατάσταση, ώστε, αν δε βοηθήσει κάποιος θεός ή κάποιο τυχαίο γεγονός, να μην μπορούμε να είμαστε σώοι. Εγώ βέβαια, μόλις ήρθα στην πόλη δε σταμάτησα και να πιστεύω και να λέω και να κάνω όλα, όσα συντελούσαν στην ομόνοια όμως τόσο μεγάλη μανία είχε πιάσει όλους ώστε να επιθυμούν να πολεμούν μολονότι εγώ φώναζα ότι δεν υπάρχει τίποτα πιο άθλιο από τον εμφύλιο πόλεμο. Στους εμφύλιους πολέμους όλα είναι άθλια, αλλά τίποτα (δεν είναι) πιο άθλιο από την ίδια τη νίκη· αυτή κάνει τους νικητές αγριότερους και πιο αχαλίνωτους, ώστε, ακόμα και αν δεν είναι τέτοιοι από τη φύση, να εξαναγκάζονται να είναι από ανάγκη.

Η Καικίλια, η σύζυγος του Μέτελλου, ενώ επιδίωκε την εμφάνιση γαμήλιου οiwονού για την κόρη της αδελφής (της), σύμφωνα με αρχαίο έθιμο, η ίδια δημιούργησε οiwονό. Καθόταν δηλαδή τη νύχτα σε κάποιο ιερό με την κόρη της αδελφής και περίμενε μέχρι να ακουστεί κάποια φωνή που να ανταποκρινόταν στο σκοπό (τους). Στο τέλος η κοπέλα κουρασμένη από την πολλή ορθοστασία ζήτησε από τη θεία να της παραχωρήσει τη θέση της για λίγο. Τότε η Καικίλια είπε στην κοπέλα: <<Εγώ ευχαρίστως σου παραχωρώ τη θέση μου>>. Η ίδια η πραγματικότητα λίγο αργότερα επιβεβαίωσε αυτόν το λόγο. Πέθανε δηλαδή η Καικίλια, την οποία ο Μέτελλος αγάπησε πολύ όσο έζησε· αργότερα αυτός παντρεύτηκε την κοπέλα.

Β. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1.	α.	locum	→	loca
		deus	→	deorum (deum)
		casus	→	casu
		civili	→	civilia
		more	→	morum
		nuptiale	→	nuptialium
		proposito	→	proposita
		sede	→	sedum
		res	→	rem

β.	aliqui	→	αόριστη επιθετική:	aliqua
	tantus	→	δεικτική:	tanti
	nihil	→	αόριστη ουσιαστική:	nulla re
	ipsa	→	οριστική:	ipsi
	mea	→	κτητική:	nostra

γ.	miseries	→	miseriora
	ferociore	→	ferocissimos
	impotentioresque	→	impotenter, impotentius, impotentissime
	longa	→	longiore, longissima
	multum	→	plurimum

2.	deducta est	→	deductae essetis
	subvenerit	→	subveniret
	sentire	→	sensurum esse
	facere	→	fac, fi
	pertinerent	→	pertineat
	invaserat	→	invasurum esse, invasisse
	cogantur	→	coegisse
	persedebat	→	persessae sitis
	congruens	→	congruenti
	standi	→	stetis
	cederet	→	cessu
	mortua est	→	moreris/re, morituram esse
	duxit	→	ducendis

- 3 α. ad concordiam: εμπρόθετος προσδιορισμός του σκοπού στο *pertinerent*
 nihil: υποκείμενο στο απαρέμφατο *esse*
 natura: αφαιρετική οργανική του τρόπου στο *non sint* (*tales non sint*)
 necessitate: αφαιρετική οργανική της αιτίας στο *tales esse* (εξωτερικό αναγκαστικό αίτιο)
 aliqua: επιθετικός προσδιορισμός στο *vox*
 proposito: αντικείμενο στο *congruens*
 mora: αφαιρετική οργανική της αιτίας στο *fessa* (εξωτερικό αναγκαστικό αίτιο)
 standi: γενική του γερουνδίου ως συμπλήρωμα στο *mora* ή γενική αντικειμενική στο *mora*
 sibi: δοτική προσωπική χαριστική από το *cederet*
 loco: αφαιρετική της απομάκρυνσης (ως αντικείμενο) στο *cederet*
 paulo: αφαιρετική του μέτρου (ή της διαφοράς) στο *post*
- β. quae ad concordiam pertinerent: omnia ad concordiam pertinentia
 Etsi ego clamabam: me clamante
- γ. nisi qui deus vel casus aliqui subvenerit
 ΕΥΘΥΣ ΛΟΓΟΣ: nisi qui deus vel casus aliqui subvenerit (οριστική συντελεσμένου μέλλοντα), salvi esse nequimus
 ΔΥΝΑΤΟ ΣΤΟ ΠΑΡΟΝ – ΜΕΛΛΟΝ: nisi subveniat – nequeamus
- δ. ut sibi paulisper loco cederet: <<Matertera, mihi paulisper loco cede >>

- ε. Caecilia puellae dixit se libenter illi sua sede cedere.
4. α. dum aliqua vox, quae congruebat proposito, audiretur.
- β. ferociores—impotentiores: συνδέονται παρατακτικά με το σύνδεσμο *que*, συνεπώς έχουν κοινή συντακτική θέση, δηλαδή κατηγορούμενα του αντικειμένου *victores*.
ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ: Παρ' ότι υπάρχει συγκριτικός βαθμός δεν υπάρχει δεύτερος όρος σύγκρισης (απόλυτη σύγκριση) και μεταφράζεται ο συγκριτικός: κάπως... (παραπομπή στο σχολικό βιβλίο σελ.49)
- γ. bello: β' όρος σύγκρισης
(*civili*: επιθετικός προσδιορισμός στο *bello*)
ΙΣΟΔΥΝΑΜΗ ΜΟΡΦΗ: *quam bellum civile*
- δ. cum venisset ad urbem